

Consell de l'Audiovisual
Comunitat Valenciana

RECOMANACIONS

**Per al tractament de
la violència masclista
i l'ús de llenguatge
inclusiu en els mitjans
de comunicació**

PER QUÈ ÉS IMPORTANT UN TRACTAMENT ADEQUAT DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA?

1. LA GRAVETAT DE LES CONSEQÜÈNCIES. LES DADES OFICIALS L'1 D'ABRIL DE 2026 SÓN 1.357 DONES ASSASSINADES A ESPANYA DES DE L'INICI DE LA RECOLLIDA D'AQUESTES DADES EN 2003.
2. EL DEURE DE RIGOR PROFESSIONAL PERIODÍSTIC.
3. LA NECESSITAT DE DESMUNTAR ELS MITES SOBRE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA.
4. LA NECESSITAT DE DESCULPABILITZAR LES VÍCTIMES.
5. LA IMPORTÀNCIA DE DESAUTORIZAR LA CULTURA DE LA VIOLÈNCIA DES DELS MITJANS.
6. LA NECESSITAT DE FER PEDAGOGIA PER CONTRIBUIR A UNA COMPRESIÓ SOCIAL DE LA COMPLEXITAT D'AQUESTA VIOLÈNCIA.
7. LA RESPONSABILITAT SOCIAL DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ PER LA SEUA ALTA CAPACITAT D'INFLUÈNCIA I ABAST MASSIU.
8. LA NECESSITAT DE DETINDRE LA TRANSMISSIÓ O EL REFORÇAMENT DE LA CULTURA DE LA VIOLÈNCIA DES DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ.
9. EL DEURE DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ DE COMPLIR LES OBLIGACIONS QUE LA LEGISLACIÓ VIGENT, NACIONAL I INTERNACIONAL, ELS ATRIBUEIX AMB RELACIÓ AL TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ I LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE.
10. EL COMPROMÍS AMB LA IGUALTAT PER A LES FUTURES GENERACIONS.

AL TRACTAMENT DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ S'HA DETECTAT:

- 1. NORMALITZACIÓ DE LA VIOLÈNCIA SEXUAL.**
- 2. DESCONEIXEMENT TEÒRIC.**
- 3. CONFUSIÓ TERMINOLÒGICA.**
- 4. REPRODUCCIÓ DE MITES.**
- 5. ÚS DE FONTS NO ACREDITADES NI ESPECIALITZADES.**
- 6. CULPABILITZACIÓ, REVICTIMITZACIÓ i ATRIBUCIÓ DE RESPONSABILITAT A LES DONES.**
- 7. JUSTIFICACIÓ I DESRESPONSABILITZACIÓ DELS AGRESSORS.**
- 8. PUNT DE VISTA PATRIARCAL – ANDROCÈNTRIC**
- 9. ENFOCAMENT DE SUCCÉS I SENSACIONALISME, OCULTACIÓ DE LA DIMENSIÓ ESTRUCTURAL I POLÍTICA I FALTA D'ANÀLISI SOBRE L'ESTRUCTURA CULTURAL QUE SOSTÉ LA VIOLÈNCIA MASCLISTA.**
- 10. COSIFICACIÓ I SEXUALITZACIÓ DE LES DONES.**
- 11. DESINFORMACIÓ SOBRE PROCEDIMENTS, RECURSOS DISPONIBLES I DRETS.**
- 12. DESACREDITACIÓ LES VEUS DE LES DONES.**
- 13. REFORÇ DE LA CULTURA DE LA VIOLACIÓ.**

COM ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ ALIMENTEN LA CULTURA DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE:

1. **NORMALITZACIÓ DE LA VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES.**
2. **EXHIBICIÓ DE LA VIOLÈNCIA COM TRIVIAL O ESTÈTICA.**
3. **COSIFICACIÓ DE LES DONES I IDEA NORMALITZADA DEL LLIURE ACCÉS AL SEU COS.**
4. **CULPABILITZACIÓ DE LES DONES VÍCTIMES I JUSTIFICACIÓ DELS AGRESSORS.**
5. **REFORÇ D'ESTEREOTIPS DE GÈNERE. ROL DE SUBORDINACIÓ DE LES DONES, REDUCCIÓ A OBJECTE SEXUAL I A DISPOSICIÓ DEL DESIG MASCULÍ.**
6. **SOBREREPRESENTACIÓ DELS HOMES ALS MITJANS COM A VEUS D'AUTORITAT.**
7. **ANDROCENTRISME COM PUNT DE VISTA.**
8. **TRACTAMENT ESSENCIALISTA QUE NATURALITZA LA CONSTRUCCIÓ SOCIAL SOBRE ELS HOMES COM ÉSSERS D'IMPULSOS SEXUALS I AGRESSIUS INCONTROLABLES I DONES DOMINADES PER IMPULSOS EMOCIONALS.**
9. **NORMALITZAR L'ATRIBUCIÓ ALS HOMES DEL DRET A JUTJAR O VALORAR ELS COSSOS DE LES DONES. I A MÉS DES DE LA PERSPECTIVA I ELS CRITERIS ANDROCÈNTRICS PATRIARCALS. DESHUMANITZACIÓ DE LES DONES.**
10. **PRESÈNCIA CONSTANT I NORMALITZADA D'AQUESTS MISSATGES EN LES NARRATIVES TEXTUALS I AUDIOVISUALS.**
11. **FALTA DE PRECISIÓ U OCULTAMENT DE LA GRAVETAT I NATURALESA DELS FETS AMB ÚS D'EUFEMISMES O TERMINOLOGIA INCORRECTA O CONFUSA.**
12. **DIFUSIÓ DE L'ESTEREOTIP DE LA VÍCTIMA IDEAL O PERFECTA I SEMBRAR SOSPITA SOBRE QUI NO RESPON A AQUEST MODEL.**

TRENÇAR MITES SOBRE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

1. No són fets puntuals ni aïllats. Afecten un alt percentatge de dones.
2. Passa en tots els països del món, independentment del nivell de desenvolupament.
3. Ocorre en tots els estrats socials i grups ètnics, amb diferents nivells culturals, capacitat adquisitiva, formació acadèmica, país d'origen, professió, edat, etc.
4. No és veritat que les dones maltracten igual que els homes. La major part dels delictes estan comesos per homes i la violència de gènere és exercida exclusivament per homes.
5. El nombre de denúncies falses per violència masclista és insignificant. És una falta de rigor professional alimentar aquest fals mite per a qüestionar o posar en dubte la credibilitat de les dones.

Cal saber i informar de les fórmules indirectes d'exercir violència contra les dones.

La violència vicària pròpiament que consisteix a causar mal, fins i tot assassinar, persones de l'entorn de la víctima per tal de causar danys irreparables a la dona i deixar-la morta en vida.

Les denúncies creuades: quan l'agressor denuncia la dona que l'ha denunciat a ell primerament, com a estratègia legal per a demorar els procediments judicials i desacreditar les dones víctimes.

I la violència per poders: inundar la dona víctima amb denúncies sobre qualsevol aspecte menor per tal d'impedir que s'allibere de la connexió amb el maltractador i dels procediments judicials.

6. Haver patit maltractaments en la infància no és un factor suficient ni determinant per a ser maltractador.
7. El que indueix un home a exercir la violència masclista no és ni una malaltia mental, ni l'alcohol ni les drogues. Són persones que actuen des de les creences d'una cultura masclista.

TRENÇAR MITES SOBRE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

- 8. La gelosia o el divorci (entre altres) no són pròpiament una causa de la violència masclista, són un detonant. Si les mostrem com a causes, poden fer-se servir per a excusar o justificar erròniament al maltractador per l'acció violenta, culpabilitzar indirectament la víctima i amagar la causa d'arrel-: les relacions de poder establides pel masclisme en virtut de les quals l'agressor masclista creu que està legitimat per a controlar i exercir una dominació sobre les dones.**
- 9. No hi ha un perfil de dones víctimes de la violència masclista. Entre les víctimes hi ha dones que podrien respondre a una infinitat de tipologies, característiques i tarannàs. I el mateix ocorre amb els agressors.**
- 10. És fals que les dones aguanten les relacions de maltractament per masoquisme. Cal que cada periodista conega i referencie el complex cercle de la violència de gènere en les informacions.**
- 11. Abandonar una relació de maltractament és molt difícil i complex. Hi intervenen molts factors, tant socials com psicològics, culturals, econòmics, d'aïllament, de culpabilització, d'estructura social,... que la persona professional que elabora la informació hauria d'evidenciar, per tal que no se subestime la violència ni es culpabilitze la víctima.**
- 12. No hi ha res, absolutament res, que pugui justificar un maltractament.**
- 13. Els agressors no són monstres, són homes amb profundes creences masclistes, que sols són violents amb la dona objecte del seu desig de dominació (i vicàriament amb aquelles que poden utilitzar per a fer mal a la víctima), i tenen unes relacions convencionals amb la resta de persones amb què es relacionen. Repetir als mitjans que l'agressor "era un home normal" transmet la falsa idea que el fet esperable és que no ho siguin.**

CAL REFORÇAR

- ✓ **Cal destacar la dimensió política i social de la violència: en secció principal i política, no en successos.**
- ✓ **Verbalitzar que la causa de la violència de gènere és la cultura de la dominació: patriarcat i masclisme.**
- ✓ **Incorporar fonts expertes –principalment dones–, perspectiva feminista i veus de supervivents.**
- ✓ **Informar dels recursos d'ajuda i atenció.**
- ✓ **Desarmar els mites sobre la violència masclista i la cultura de la violència.**
- ✓ **Fer èmfasi i reservar espais per a fer pedagogia.**
- ✓ **Donar compte del rebuig social.**
- ✓ **Fer-se ressò del "després de": seguiment posterior als feminicidis i fiscalització de l'acció institucional.**
- ✓ **Precisió en la terminologia, l'anàlisi i la contextualització.**
- ✓ **Reconèixer i citar als fills i filles com a víctimes i informar del nombre d'òrfens i òrfenes.**
- ✓ **Identificar errors i avanços del sistema.**
- ✓ **Trencar la fal·làcia de la relació causa-efecte de divorci, alcohol, drogues i violència.**
- ✓ **Extremar la cautela en informar de l'existència o no de denúncies prèvies: no responsabilitzar la víctima (en altres delictes no es diu).**
- ✓ **Vigilar per identificar i abandonar la perspectiva androcèntrica com a perspectiva universal.**
- ✓ **Informar del nombre de víctimes i la complexitat de la repercussió per l'entorn de les víctimes i el conjunt de la societat.**
- ✓ **Preparar prèviament recursos gràfics i documentals per acompanyar les informacions.**

CAL EVITAR

- ✗ **Disculpar l'agressor i culpabilitzar la víctima.**
- ✗ **Fonts informatives familiars i del veïnat, fonts no acreditades ni especialitzades.**
- ✗ **Fonts exclusivament policials i institucionals.**
- ✗ **El tractament fonamentat en les emocions i els rumors populars.**
- ✗ **L'especulació sobre la qualificació o no dels fets com violència masclista.**
- ✗ **El sensacionalisme.**
- ✗ **La revelació de dades d'identificació sense consentiment: per seguretat i privacitat.**
- ✗ **Mostrar la violència de gènere com un fet puntual o fruit d'un impuls. Aquesta violència comporta un procés previ i, majorment, les agressions físiques ocorren després d'un procés previ de maltractament i planificació.**
- ✗ **Donar rellevància als suïcidis dels agressors en el titular.**
- ✗ **Utilitzar el verb "morir" si ha sigut un assassinat.**
- ✗ **Fer servir eufemismes incorrectes com "relacions sexuals" si ha sigut una violació (atenció especial als casos de menors).**
- ✗ **El punt de vista androcèntric.**
- ✗ **La cosificació i la infantilització de les dones.**
- ✗ **La sexualització de les dones i de les xiquetes.**
- ✗ **El desequilibri de veus i imatges masculines/ femenines com figures d'autoritat.**
- ✗ **El llenguatge textual i visual sexista i estereotipat.**

ANDROCENTRISTA

Mostra l'experiència masculina com a mesura de les experiències humanes.

També es manifesta amb l'ús del masculí com universal. Aquest ús no ha sigut històricament així. És fruit d'un punt de vista patriarcal hegemònic que ha canviat en diferents períodes històrics. De fet, la doble forma ha estat històricament present en la llengua des d'època medieval. La mateixa RAE ha canviat almenys en 3 ocasions la seua postura respecte al masculí com fórmula per a representar a homes i dones.

SEXISTA

Dona un tractament diferenciat perquè assigna rols, valors, capacitats distintes, per raó del sexe. Reproduïx la discriminació.

EXCLOENT

No esmenta ni visibilitza les dones.

Conseqüències d'un llenguatge sexista i androcèntric:

1. Invisibilitza, desautoritza i deslegitima la veu de les dones i afecta la seua credibilitat i estatus a tots els àmbits.
2. Oculta la seua participació real en la societat.
3. Autoritza i reconeix la veu masculina com la veu autoritzada i legitimada i reforça la seua superioritat en l'imaginari cultural.
4. Ajuda a assolir la cultura masclista: discriminació i desigualtat
5. Afecta l'autoconcepte de xiquetes i dones: subrepresentades, desautoritzades.
6. Impulsa la sobreestimació dels xiquets i homes, sobrerepresentats i sobreestimats socialment.

El tractament responsable de la violència masclista, a més d'una manifestació de rigor professional i de compromís amb els drets humans de les dones i xiquetes i amb la igualtat real, és una obligació legal per als mitjans de comunicació.

Aquest tractament no és una responsabilitat exclusiva de professionals del periodisme. La legislació vigent compromet les empreses de comunicació a desplegar els recursos necessaris per al desenvolupament efectiu d'aquest exercici responsable.

El sector audiovisual, per la seua capacitat d'influència i difusió massiva, té la capacitat i la responsabilitat de contribuir activament a una societat lliure de la cultura de la violència contra les dones.

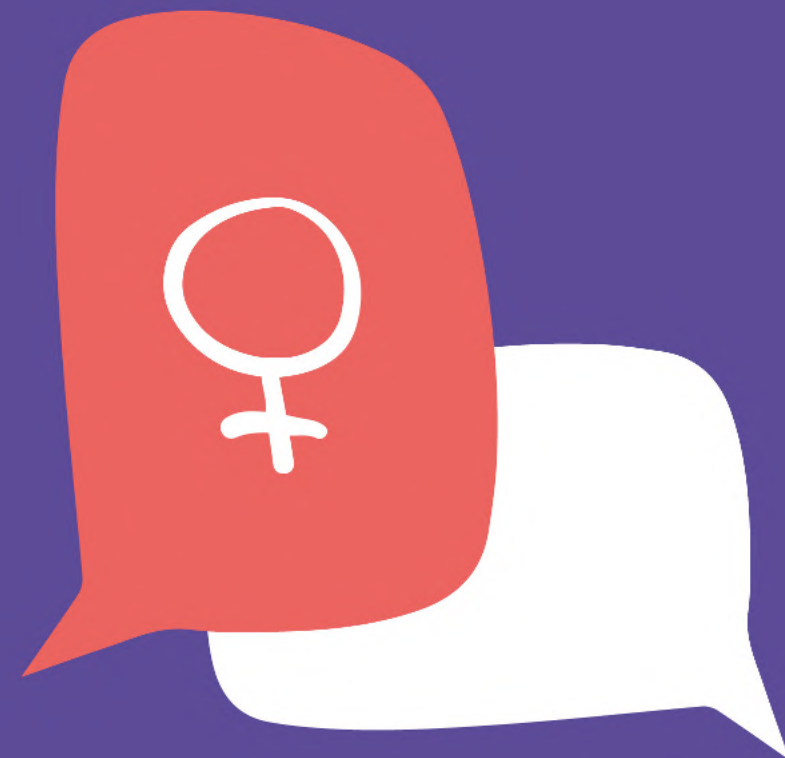

ANNA GIMENO BERBEGAL

CONSELLERA DEL CACV I COORDINADORA DEL GRUP DE TREBALL D'APLICACIÓ DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE DE LA PRAI (PLATAFORMA D'ENTITATS REGULADORES DE L'AUDIOVISUAL D'IBEROAMÈRICA)

MANUAL D'ESTIL PER
AL TRACTAMENT DE LA
VIOLÈNCIA MASCLISTA I
EL LLENGUATGE INCLUSIU
EN ELS MITJANS DE
COMUNICACIÓ

(A) Unió de Periodistes Valencians

Per Remei Castelló Belda i Anna Gimeno Berbegal

**EL CONSELL AUDIOVISUAL DE LA
COMUNITAT VALENCIANA RECOMANA
EL MANUAL D'ESTIL PER AL TRACTAMENT
DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA I
LLENGUATGE INCLUSIU EN ELS MITJANS
DE COMUNICACIÓ, EDITAT PER LA UNIÓ
DE PERIODISTES VALENCIANS I
L'AJUNTAMENT DE CASTELLÓ.**

MANUAL EN VALENCIÀ

MANUAL EN CASTELLÀ

Consell de l'Audiovisual
Comunitat Valenciana